

Vragen en antwoorden (geel gearceerd) Buitenland van Rhoon

Aan: het College van DenH

Van: fracties Water Natuurlijk en Natuur

Betreft: schriftelijke vragen Buitenland van Rhoon.

23-10-2022

Geacht College,

In het Buitenland van Rhoon vindt een bijzonder interessante transitie van de landbouw in combinatie met natuur plaats. U bent daarvan op de hoogte. Wij hebben begrepen dat het waterschap een goed contact met de gebiedscoöperatie heeft en dat er stappen worden gezet om tot samenwerking te komen. Een bezoek aan het gebied brengt ons tot een aantal vragen over de rol en positie van ons waterschap ter plekke. Dit met als doel de belangen van het gebied en WSHD te versterken.

Primaire waterkering

In maart 2018 kreeg WSHD de nationale prijs “Flora et Securitate” van Peter Glas, toen scheidend voorzitter van de Unie van Waterschappen. De prijs zet initiatieven in het zonnetje waarbij de inheemse flora wordt gecombineerd met veiligheid. WSHD had bij dijkverstekingsprojecten aan de Gorsdijk in 's-Gravendeel en de Buitendijk bij Strijensas het dijklichaam ingezaaid met een inheems plantenmengsel. Het toenmalige college was daar trots op en de inzet was dit bij nieuwe dijkversterkingen te gaan toepassen. In de begroting was hier ruimte voor gemaakt. Bij zijn vertrek begin 2019 maakte heemraad Leo van Gelder ons daar op attent. Hij vroeg nadrukkelijk om er op te letten dat het inzaaien van nieuwe dijken met inheemse planten voortgang zou vinden.

Vanuit het gebied werd in 2019 bij de aanpassing van de primaire waterkering langs het Buitenland van Rhoon nadrukkelijk verzocht om deze in te zaaien met een inheems plantenmengsel. Er was zelfs bereidheid om de extra kosten hiervoor voor rekening te nemen. Dat verzoek werd door WSHD afgewezen en de dijk is ingezaaid met een gebruikelijk grasmengsel. Dit, terwijl al decennia bekend is dat een variatie aan plantensoorten positief is voor de erosiebestendigheid van een dijk. Het is ook positief voor biodiversiteit en natuurlijke plaagonderdrukking in de aanliggende landbouwpercelen.

Vragen:

1. Hoe kan het dat WSHD, mede gelet op de in 2018 ingezette koers, een dergelijk verzoek weigert?

U verwijst naar een nadrukkelijk verzoek uit 2019 om de primaire waterkering langs het Buitenland van Rhoon in te zaaien met een inheems plantenmengsel. Gezien de locatie en het tijdstip zou dit verzoek logischerwijs onderdeel moeten uitmaken van de vergunningsaanvraag voor de werkzaamheden rondom de Rhoonse Stort. Deze werkzaamheden zijn uitgevoerd in opdracht van de Provincie Zuid-Holland en bij de aanvraag waren ook gemeente, milieudiensten en de aannemer/adviseur betrokken. Bij het verlenen van de vergunning is destijds beoordeeld dat inzaaien met Deltagrass (de standaard) voldeed.

Het specifieke verzoek waar u naar verwijst hebben wij niet kunnen achterhalen en als gevolg daarvan geldt hetzelfde voor een eventuele reden van afwijzing.

2. *Wat gaat WSHD doen om de betreffende waterkering zo snel mogelijk een inheemse streekeigen plantengroei te geven met een daarop afgestemd beheer?*

In ons huidige beleid is er geen noodzaak "om de betreffende waterkering zo snel mogelijk een inheemse streekeigen plantengroei te geven met een daarop afgestemd beheer." Zie ook het antwoord op uw volgende vraag.

3. *Wat is nu het beleid bij nieuwe dijkversterkingen?*

Het inzaaien van nieuwe dijken met inheemse planten is op dit moment geen onderdeel van ons beleid. In september 2021 is het Groenbeleidsplan vastgesteld. Daarin is onder andere opgenomen dat de Algemene Programma's van Eisen (APvE's) tegen het licht worden gehouden, om zo de aspecten biodiversiteit, landschappelijke waarden en klimaatadaptatie nadrukkelijker een plek te geven in het planproces.

Watersysteem

In het Buitenland is de capaciteit van het watersysteem en daarmee de mogelijkheden om extreme neerslag op te vangen sterk vergroot door de gebiedscoöperatie. Dat is een waardevol initiatief zonder kosten voor het waterschap. Dat moeten we koesteren naar onze mening. Het ligt dan voor de hand de toename in capaciteit en in landschapskwaliteit op te nemen in de gebiedsplannen en aan te passen aan de doelstellingen voor de ontwikkeling van het Buitenland van Rhoon.

Vragen:

4. *Is WSHD bereid om het beheer van de hoofdwatertgangen aan te passen aan de doelstellingen van de ontwikkeling van het gebied?*

Waar mogelijk staan we hier zeker voor open. Daarvoor moeten we in kaart brengen welke sloten breed en diep genoeg zijn om meer begroeiing te laten staan, zonder dat daardoor de aan- en afvoer teveel wordt beperkt. In 2013 is hiervoor een eerste analyse voor een deel van ons gebied gedaan en vorig jaar een pilot. We bezinnen ons daarom nu op het gewenste vervolg. Het is de bedoeling dat ook de primaire watertgangen in het Buitenland van Rhoon in die analyse worden meegenomen; dan kunnen we aangeven waar de ruimte voor ander beheer zit.

Het verbreden van hoofdwatertgangen zorgt er ook voor dat meer ecologisch onderhoud mogelijk is: in een bredere of diepere sloot is de weerstand van extra begroeiing minder nadelig voor de aan- en afvoer. Binnen het NLPG (nationaal programma landelijk gebied) is de ambitie opgenomen dat er 10% groenblauwe dooradering moet zijn. We gaan met de gebiedscoöperatie in gesprek of we ook in hun eigen inrichtingsplannen ruimte kunnen vinden voor dit soort verbeteringen.

5. *Ziet WSHD mogelijkheden om de overeenkomst met de aannemer hierop aan te passen dan wel het beheer van de hoofdwatertgangen over te dragen aan de gebiedscoöperatie?*

Als duidelijk is welke ruimte er is om meer begroeiing in het systeem te laten staan, kunnen we hiermee aan de slag. Het onderhoud van primaire watergangen overdragen aan derden vinden we ongewenst, omdat die watergangen meestal vaker per jaar schoongemaakt moeten worden en kwetsbaarder zijn.

Het peilbeheer in het gebied lijkt niet afgestemd op de transitie die het Buitenland van Rhoon door maakt. Er is naar verluidt een zomer en een winterpeil met een verschil van 10 cm. Duidelijk is dat de secundaire watergangen niet de gewenste diepte van 50 cm hebben en dat is een belemmering voor het bereiken van een betere waterkwaliteit.

Vragen:

6. *Ziet WSHD ook dat het voor de hand ligt, dat gekoppeld aan de transitie in het gebied een herziening van het peilbesluit plaatsvindt; Immers de belangen in het gebied zijn wezenlijk veranderd?*

Als functionele overheid weegt WSHD af wat het juiste peil is bij de functies in het gebied. Nu het gebruik van het gebied verandert kan dat aanleiding zijn een ander peil en/of peilregime te willen. We zijn met de gebiedscoöperatie in gesprek om te kijken hoe de bestemming van het gebied wordt vastgelegd; op basis van die functie zal de gebiedscoöperatie samen met WSHD kijken of en welke aanpassing gewenst is.

7. *Is WSHD bereid op voorhand het verschil tussen zomer en winterpeil op te heffen en het gehele jaar het zomerpeil te hanteren?*

In het streefplan voor het Buitenland van Rhoon (opgesteld door de provincie) is opgenomen dat een peilaanpassing geen onderdeel zal uitmaken van de omvorming van het gebied. In het visiedocument van de gebiedscoöperatie komt deze optie echter wel terug. We vragen de gebiedscoöperatie hierom eerst met de provincie af te stemmen wat de bedoeling is.

Zolang het plan nog niet definitief is uitgewerkt en dat in een gewijzigde bestemming is vastgelegd, willen wij sowieso nog niet op de zaken vooruitlopen. We zijn daarom niet van plan om ons bestuur te vragen het peilbesluitpeil vooraf aan te passen of dit anders te gaan uitvoeren.

Essendijk

De aanplant en het beheer van de Essendijk is voor verbetering vatbaar en zou ook meer in lijn met de ontwikkeling van het Buitenland van Rhoon kunnen worden gebracht. We hebben begrepen dat dit lastig is vanwege de vele betrokken (erf)pachters.

Vragen:

8. *Wat is de positie van WSHD ten aanzien van de Essendijk en wat kan het waterschap hierin betekenen?*

De meeste dijken, zoals de Essendijk, zijn regulier verpacht. De mogelijkheden voor het waterschap om de pacht aan te passen zijn helaas zeer beperkt. In de bestuurlijke informatiebrief van oktober 2022 is biodiversiteit in relatie tot pacht toegelicht.

9. *Is het waterschap bereid om zich hier voor in te zetten?*

Het waterschap is voornemens om met pachters in gesprek te gaan. Samen met de gebiedscoöperatie gaan we bekijken wat voor mogelijkheden er zijn.

Algemeen

Het Buitenland van Rhooen is begonnen als compensatie gebied voor de bouw van de Tweede Maasvlakte. Stap voor stap wordt gewerkt aan realisatie van het streefbeeld. Het groeit nu mogelijkwerijs uit tot een voorbeeldgebied voor de transitie van de Nederlandse landbouw.

Ook ons waterschap maakt een transitie door. Daarbij gaat het ook om andere vormen van samenwerking. De afgelopen tijd is gewerkt aan de stip op horizon voor het waterschap van de toekomst. Aansluiten bij het Buitenland van Rhooen en daar op korte termijn "het waterschap van de toekomst" vorm geven en uitdragen lijkt ons van grote meerwaarde.

Vraag:

10. *Hoe staat het College hier tegenover?*

Het College staat positief tegenover de samenwerking en heeft deze op 19 april 2022 bekrachtigd in een schriftelijke reactie. Het bepalen van welke onderdelen dan deel moeten uitmaken van "het waterschap van de toekomst" vraagt de nodige uitwerking. Daar wordt momenteel in nauwe samenwerking met de gebiedscoöperatie hard aan gewerkt.